

Nyelvrokonság, jó barátság (2.)

Rendhagyó sorozatunk második részére utal a címbeli 2-es szám. Az első *Nyelvrokonság, jó barátság* tudósítás ugyanis 1983. szeptember 15-én jelent meg lapunkban. A Turku Ifiúági Bizottság delegációjának szegedi látogatásáról. A testvérvárosi kapcsolatok jegyében a két választott ifiúági testület évek hosszú során eggyre gyümölcsözőbb kapcsolatokat építget sikerrel. Hogy meszörökítsük, azért a krónikáiról szándék.

A Turku Ifiúági Bizottság meghívásának 1984. június 29-től július 5-ig tett eleget a KISZ Szeged városi bizottsága küldöttsége. Tóth Tamást, a városi KISZ-bizottság első titkárát, a delegáció vezetőjét kértük, segítsen a nyelvrokonságon nyugvó, baráti kapcsolat második fejezetét összefoglalni:

— Idén tízéves a testvérvárosi kapcsolatok jegyében kötött finn-magyar ifiúági együttműködés. Büszkék vagyunk a nagy múltúra, mert jóllehet, a testületek tagjai a fiatalok akaratától függően cserélődtek, a baráti szálak nem lazultak. Mostani látogatásunkkor megerősítettük a Turku Ifiúági Bizottság tisztagú testületével való jó együttműködésünket. A bizottságban a finnországi pártok ifiúági szervezeteinek képviselői munkálkodnak. Elvi-politikai irányítást, a pártközi koordinálást végzik. A bizottság mellett ifiúági iroda működik, amely a határozatok végrehajtásáért felel. Az ifiúági szervezetnek csak olyan fiatal lehet tagja, aki vállalja a főntartó párt tagságát. Két kérdésben minden szervezet egyetért: közös erőfeszítéseket tesznek a békeért, a pályakezdő fiatalokkal, a fiatalok szociális helyzetével, életfeltételeivel való foglalkozás és összefogásra készítik őket. Vendéglátást bennünket a koalíciós párt ifi-

úági szövetségének turku területi szervezetében, a szociáldemokraták turku ifiúági szövetségében, a demokratikus ifiúági szövetség turku szervezetében, vendégeskedtünk középpártoknál is. A turku kulturális iroda új vezetője, Markko Aukla is fogadott bennünket, aki a turku egyetem tanult, jól beszél magyarul. Közös elhatározásunk, hogy 1985-től öt esztendőre szóló kulturális együttműködési szerződést kötünk, mindenféle utópisztikus elképzelés nélkül. Kiseb csoportok, vagy egy-két fiatal finn képzőművész kiállítását rendeznek például Szegeden, cserébe szegedi ifjú alkotókkal ismerkedhetnek Turkuban. Aztán együttesek, néptáncosportokat fogadnánk a szegedi ifiúági napokon, segítenék hazánk minden táján megismertetni a testvérvárosunkból érkezett együtteseket, előadókat. (Erre az ország öt nagyvárosának KISZ-bizottságával kötött együttműködés korlátlan lehetőségeket biztosítana.) Szeged felszabadulásának évfordulóján a SZEOL AK-kal elsportolók és amatőrök bevonásával halastafátát szervezünk, amelyen várhatóan részt vesznek turku elsportolók is. Fölvettük a kapcsolatot a turku Finn—Magyar Baráti

Társaság vezetőjével, Jussi Nurmi, az elnök kért bennünket, hogy az iskolákban, szakkörökben, gyermek- és felnőtt közösségekben használható. Magyarorszárról szóló útikalauzokkal, magyar nyelvű szépirodalmi művekkel, finn—magyar szótárakkal segítsük munkájukat. A Szegeden működő társaságot ök ugyanezekkel támogatnánk.

Sose tudtuk, hogy a szárazföldön vagy szigeten vagyunk. Az ország valóban az ezer tó országa. A mi tizenlehetes szalagházaink méreteit idézték az óriási tengeriárok hajók. Feledhetlen élmény volt látni a turku skanzenet, amely a múlt századi nagy tűzvész elől szerencsés megmenekült városrészt, a mi ligetünk méretéhez hasonló nagyságú. Céhmesterek, cipészek, csipkeverők, hegedűkészítők, könyvkötők élnek ott, tisztelekre méltón öröki a finn népi folklórt. Turkunak is van folvója, az Aura. Hatalmas zöld övezetek határolják remek kirándulóhelyek. A polgármester-helyettes fogadásán nemcsak történeti rokonságunkra hivatkozhattunk, hasonló a két város több szempontból is. Legfőképp, hogy kapcsolataink testvéri.

Mag Edit

Környezetvédők

Szerdán befejeződött Sopronban a környezetvédelmi nyári egyetem. Az egyhetes kurzuson több mint százán vettek részt, akik 18 előadást hallgattak meg, és megismerkedtek a Sopron környéki hegyvidéki és a Fertő-tavi természetvédelmi területekkel.

Az előadások központi témája a bioszféra rezervátumokban folytatott kutatás volt. Mint az előadások aláhívták: az emberi környezet aktív védelméhez a helyi erőfeszítések nem elegendőek, nemzetközi összefogásra van szükség, miután a környezetszennyezés nem tiszteli az országhatárokat.

Az előadások központi témája a bioszféra rezervátumokban folytatott kutatás volt. Mint az előadások aláhívták: az emberi környezet aktív védelméhez a helyi erőfeszítések nem elegendőek, nemzetközi összefogásra van szükség, miután a környezetszennyezés nem tiszteli az országhatárokat.

A pagoda csapdája

Szines, szovjet film. Írta: Georgij Markov és Eduard Sim. Fényképezte: Valerij Ginzburg. Zene: Mark Minykov. Rendezte: Jurij Ivancsik. Főbb szereplők: Vladlen Birjukov, Natalja Jegorova, Vjacseszlav Baranov, Alekszandr Potapov, Vaszilij Maszklakov.

Rejtély, miért éppen olyanok emberemlékezetét óta a háborús filmek, amelyen. Az alapítvány nagyjából a következő: dül a harc, ugeybar. Mennek, illetve jönnek. Sőt, vonulnak. Menőszlop. Dzsipen a tiszték. Fegyverropropag; robbanások. Hull a föld alá a magasból. Tankok. Barázdált arcú, mozdulatlan szemű, kemény, de emberséges parancsnok. A mőkamester, ki idővel szükségyszerűen tragikus halált hal. Nemi filozofálgatás, hasalva, fegyverrel a kézben, vagy pihenőben. Nő, szerelem, vágyakozás. (Többnyire hasztalan.) A vége felé utolsó nagy, sőt, legnagyobb harc. Igen sokan meghalnak. Aki megmarad — a főhősök közül garantáltan legalább három — szóval vagy tettel sumázza a történeteket. Kész.

Hogy a pagoda csapdája című film szerencsére nem teljes mértékben fenti séma szerint készült, érthető. Hiszen az alkotók úgy vélheték, lévén ezúttal a háborús szinten a megszokottaktól jócskán eltérő — a szovjet hadsereg mandzsúriai harcái a japánok ellen a háború legvégén, 1945 augusztusában —; mindez módot nyújt

eredetibb megközelítés(ek)re is. A baj mindössze az, hogy olykor következetlenül tesznek így. Igaz, e műfajnál eleve illúzió elmélyült jellembrázolást, végig megfelelően motivált helyzeteket és a háborús pszichóziát a maga valóságában felmutató dramaturgiát várni, de az csak túlzás kissé, hogy a fölöttébb rejtélyes szerepet betöltő, vörös keresztet karszalagot viselő Kátya körül döngő vitézekről nem tudjuk, pontosan mily plátói avagy monogám-poligám vi-

szonylatban is leledzenek. S egyáltalán: miért van szükség erre a még e műfajnál belül is teljességgel kidolgozatlan számító cselekményszálra?

Ami a pagoda csapdája-ban feltétlenül (és egyértelműen) színvonalas, mi több, bármiféle nemzetközi összehasonlításban megállja a helyét, az a csatajelenetek pirotechnikai trükkosozata. Többször igen hatásos, szinte ijesztően valóságnak tűnő megoldásokkal.

Domonkos László

Jó pár kolléga eltűnődött már: vajh, mit ér az újságíró-igazolvány? A kérdés költői, bár választ is adnak rá, rendszerint valamely lesajnáló hasonlat formájában. Kedden este, hogy a szabadtérin először mártózt meg közönség előtt az István, magunk is tapasztalhattuk, igazolványgyűben nincs új a nap alatt.

A megerősített nézőtéri felügyelet fölkészült a rohamra. Kivonult a rendőrség is; mindez helyénvaló, nem árt az elővigyázatosság. Hanem a tumultusban akad pár ember, aki — rajtuk kívül — szintén dolgozott, volt személyi igazolványa, újságíró-igazolványa, érvényes belépője, mindenfajta cédulája. Mégsem dolgozhatott. Utját állta néhány csitri lány, aki föltehetően azért szegődött szabadtéri szolgálatba (kiégesztendő a jegykezelők

Tájékoztató

törzsgárdáját), hogy lássa a produkciókat, jelesül éppen az Istvánt. Nehéz másra gondolni, hiszen főntartott padosort vindikált magának, amikor kíváncsi érdeklődők fűrtökben álltak, lozta egymás nyakán. S ha valaki jelni merészt, mert a mögöttiek kapacitálták, rögvést rendőrkordont varázsolta a tethelyre. Négy-öt újságíró dolgozik ott estenként. Azzal az átkos tehertétellel, hogy az események közelébe férközhessék, s tudassa a jegyhez nem jutottak tízezeivel is, mi történik a téren.

Tapasztalatból állítjuk, fényképes, ötnyelvű, nemzetközileg egyeztetett és elfogadott igazolványunkkal külföldön (Keleten és Nyugaton egyaránt) készséggel rendelkezésünkre állnak.

Pályázat

A Magyar Tudományos Akadémia és a New York-i Soros Foundation közös bizottsága nyílt pályázatot hirdet.

A bizottság e pályázattal támogatni kívánja a külföldi kulturális és tudományos eredmények magyarországi meghonosodását, a magyar gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés értékeinek a világba való szétsugárzását, valamint az önálló szellemi értéket létrehozó, tudományos és kulturális alkotó tevékenységet.

A pályázatra vállalatok, intézmények jogi- és magán-személyek, és társulások egyaránt nevezhetnek. A pályázati részvétel módjáról, a részletes feltételekről az MTA-Soros Foundation Bizottság titkársága (Budapest, Pf. 34. 1525) adja meg a szükséges információkat.

Külföldön magyart tanítóknak

Anyanyelvi konferencia Debrecenben

Tizedik alkalommal adott otthont a Debreceni Tanítóképző Főiskola a Magyarok Világszövetsége és az Anyanyelvi Konferencia Védnöksége által a külföldön magyar nyelvet tanító pedagógusok részére szervezett továbbképző tanfolyamnak.

Szerdán az ünnepélyes megnyitón Földessy Béla főigazgató-helyettes köszöntötte a konferencia vendégeit. Az első előadást Lőrincze Lajos, az Anyanyelvi Konferencia Védnökségének elnö-

ke tartotta a nyelvmegeőrzés módjai címmel.

Az idei kurzuson ötvenöt tanár vesz részt, akik Angliából, Ausztriából, Dániából, Hollandiából, Franciaországból, Svédországból, az Egyesült Államokból és Kanadából érkeztek. A külföldi pedagógusok nyelvészeti, kultúrtörténeti, helytörténeti, gazdasági, módszertani előadásokat hallgatnak, s megismerkednek Debrecen, valamint a Tiszántúj nevezetességeivel. A tanfolyam július 28-án zárul. (MTI)

Hét percből százhetven

— avagy följegyzések egy tanácskozásról

— Hát kérem, ez a baj: azt mondják, fontosnak tartja a városi tanács, hogy a peremkerületekkel foglalkozzanak, és most is mi történik? Elintézik bennünket egy hétperces beszélővel — így az egyik hozzászóló a minap rendezett településfejlesztési megbeszélésen, az Acél utcai pártház tanácskozási központjában.

— Kedves elvtársak — így az előadó, aki a precíz felszólaló hitelesített mérése szerint hétpercel „intézte el” Petőfitelep fejlődésének, ellátottságának áttekintését — most van hét óra 29 perc és még nincs vége az összejövetelnek...

Vagyis, mi lett volna, ha a városi tanács képviselői, mondjuk, egyórány referátummal állnak elő? Ilyenkor szokták a jegyzőkönyvvezetők feljegyezni zárójel között, hogy „élénk moraj”, „derültség”, „helyeslés”, „miegyéb... Szóval, miután az élénk hangulatúnak csak tompító udvariassággal nevezhető, valójában darázs-fészék-bolydulású tanács-lakosság párbeszéd utolsó szavai elhangzottak, az önkéntes időmérő megállapíthatta: százhetven perc lett a hétből.

A tanács gyakorlatában immáron visszavonhatatlannul meggyökerezett „intézmény”, a tanácskozási központ, az első kézből való információszervezőnek olyan zsilipeit nyitogatja fel, amelyek együtt zúdítják a testület képviselőinek nyakába a hűvös statisztikai mutatók mögött rejlő élő-lüktető valóság forró láváját a jogos és vélt sérelmek izzította indulatok áradatával — s az értetlenség salakjával...

Örök feszültség forrása, amikor egy kisebb területen, városrészben, kerül-

ben az összes többi érdekelt — a maguk szempontjából teljesen érthetően — figyelmen kívül hagyva az igencsak szűk közpénzek nagyobb arányát követelik a saját környezetük fejlesztésére. Nagyon nehéz az asztal túoldalán ülőknek kimondani: nincs! S persze nem is mindig lehet ilyen-mivel elvágni a beszéd fonálát.

Petőfitelepről indult a disputa, ám a szomszédterületről jött érdeklődők jelenléte úgy hozta, hogy Baktó is terítékre került, s nem sok kellett hozzá, hogy kiderüljön, hasonló cipő szorítja a kőrgáton kívül lakókat az Algyői útnak mindkét oldalán. Egyikük így foglalta össze a közös gondolatot: „messzi esünk a városból”. Mondta mindkét városrész jelző táblán jóval belül, a minden urbanizációs értékkel felruházott Tarjánvárostól kétszáz méterre...

A közlekedés jó — mondta az előadó. Nem jó, mondták, akik túl laknak az ide járó buszok végállomásán, s mondták azok a baktóiak, akik kilométerben mérik a gyalogutat a sűrűben jövő tömegközlekedési járatokig.

Járjon a busz körjáratban a Petőfitelepen, mondták. Nem járhat ott, ahol nem megfelelő az út a buszközlekedéshez — mondták, s amikor a tizmillió, „bekerülési költségek” jöttek szóba, csendes morajban halt el a kérők kórushangja.

A nem és a nincs azonban nem mindig tud hallgatást teremteni. A baktóiak már nem egyszerűen a kényelmüket — vagyis természetes igényeik városi szintű kielégítését — féltik sokkal inkább a nyugodt lakóéletüket érzik veszélyeztetve: saját vízüktől. A csatornázás katasztrófális helyzete náluk azt jelenti: egy esőzéskor bokáig járnak a vízben, s eső sem kell hozzá, mégis „vízbe fulladnak” a kertek gyű-

mölcsfái. A lakások szennyvizet ma holnap a derítők nem képesek feltartoztatni. A régebbi építésű családi házak kertjei elvizesedtek — az újakat feltöltik. Hogy a víz átfolyhassék a mélyebb területekre. Ott vannak a régi telkek... (Egyéb, mint viszont: a némi segítséget nyújtó vízelvezető árkokat a panaszkodó lakók tették használhatatlanná. De: ha ezeket kitakarítják, akkor sem lesz megnyugtató a helyzet!)

„Gázos ügyek”, ezek miként a várva várt gázbevezetés ügyei is. A tanácskozási szavazásból tűnt ki sokat adnának azért a szemüvegért, amellyel tisztán látnák át a helyzetet. Egy példa, számokkal. Az egyik baktói utca egyik aktivistája másfél éve „hajtja” a vezetéképítést szervező tárgyalást, összeír — s végén saját lakótársai vágják a szemébe, hogy szélhámos. Mert, hogy: a DÉGÁZ-zal az utca 30 lakója nevében elkészítette a hivatalos megrendelőre a költségvetést. Aszerint — maximált áron — 98 ezer 389 forintba kerülne az anyag és a munkadíj, ehhez jönne a lakó által vállalt földmunka (árokásás, -temetés) 127 ezer 985 forint értékben. Így együttesen egy lakosra mintegy 4800 forintot költség jönne ki ahhoz, hogy a lakásáig érjen a gázvezeték. Erre viszont, az IKV e feladatra szervezett részlegénél közölték vele, fizessenek be 10 ezer forintot és ezen felül ássanak és temessenek árkot maguk! Ezzel a hírrrel nyugodt szívvel visszamenni az utcabeliek közé, aligha leányálom. Ehhez már csak zavarig utcában vezetik a gázt. Már be is szedték a lakóktól a 12 ezer forintot...

A tanácskozási központban elhangzókat a közeljövőben értékelik.

Igriczi Zsigmond

Kiskunsági pásztor-és lovasnapok

A Dömsöd melletti Apajpusztán július 27. és 29. között rendezik meg a XVII. kiskunsági pásztor-és lovasnapokat — jelentették be szerdán az esemény helyszínén tartott sajtótájékoztatón. A rendezvénysorozat programjában szerepel a Budapesti Honvéd nemzetközi lovasversenye, a kettes fogatok versenye, és a négyesfogatok meghívásos bemutatója. A lovassportok kedvelői nemzetközi díjugrató-és terepversenyeket tekinthetnek meg, s lesz úttörő lovasbemutató is.

Az apajpusztai lovasnapok idején felelevenítik a pusztai hagyományokat, amelyek közül az egyik leglátványosabb a meneshajtás lesz. A versenyek és bemutatók szünetekben népi együttesek lépnek fel. A műsort birka-pörkölt-és halászlé-főző verseny és az ökrösítés is színesíti.

A hagyományokhoz híven az idén is rendeznek tombolát. A szerencsések hároméves csikót és rackajuhot nyerhetnek.